

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

34. Quomodo Peccatu[m] originis deleatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Est mo-
di diffin-
io Mar-
t. 19. a. 5.
ad 4.

rea esse peccatorum minimum. Quia peccatum, inquit, originis est minus voluntarium, quam veniale, quod propria voluntate committitur. Capreolus distinguit, & ait, peccatum originis ratione pœnæ, & effectus esse multo grauius, quam veniale, quia gratia, & charitate diuina hominẽ denudat, & priuat, eumque alienat, & auertit à Deo, ac perpetuis mancipat pœnis: quibus malis sanè ingentibus peccatum veniale prorsus est liberum, & immune. Si peccatum verò, vt voluntariũ sumatur, veniale, inquit, est grauius, quam peccatum originis, quia est magis voluntarium. Sed questio est absolutè, & simpliciter, vtrum eorum grauius, & deterius sit, peccatum ne originis an veniale? Respondeo, grauius esse peccatum originis, quia gratiam tollit, & animam mortem, & interitum affert, & hominem dissiugit, & separat à Deo. Si R O G E S an omnium paruulorum cum peccato originis decedentium sit æqualis pœna futura? Respondeo, quosdam sensisse minimè æqualem futuram, sed maiorem minoremque, prout facilius, aut difficilius ab eo peccato liberari poterat; & proindè maiorem pœnam futuram puerorum post Christi Euagelium absque sacra, & saluari baptismatis aqua morientium, quam eorum, qui ante Christum cum peccato originis perierunt; quia illi facilius, quam hi potuerunt ab omni peccati contagione purgari. Sed communis est omnium sententia, & vera, omnium huiusmodi paruulorum æqualem esse pœnam futuram. Ratio est, quia peccatum est vnum, & omnibus commune; ergò pœna pariter æqualis, nec maior, minorue. Mar. 2. q. 19. a. 5. Almai. tract. 3. moral. c. 29.

Cap. XXXIIII

Quomodo peccatum originis deleatur.

INTER Hæreticos nostri sæculi quidam errores versantur, quos oportet cognitos habere, vt eos tanquam scopulos diuitemus.

Primus error Lutherianorum est dicentium; in renatis per baptismum non tolli peccatum originis, sed solum per Christum fieri, vt non amplius desinetur, deputeturue ad culpam, & pœnam æternam.

Secundus error est, Baptismate nequaquã deleri peccatum originis, sed radi, hoc est, minui, & remitti ex parte; ita vt incipiat in hac vita extingui, & auferri, nunquam tamè omni ex parte, nisi in futura eue lli, ac tolli. Duo isti errores eo vnicò fundamento sanè debili nituntur: quòd in renatis manent cupiditates, & motus carnis contra rationem, hoc est motus appetitus animalis, qui rationem sæpè præcurrunt, & aliquando perturbant. Sed ex scripturis, inquit, præsertim ex Paulo, & ex Patribus, maximè Augustino perspicuè didicimus concupiscentiam, & motus carnis contra rationem esse peccata. Præterea, Augustinus contra Pelagianos ait: Peccatum deleri, nihil aliud esse, quam, non imputari ad culpam: immò ipse scripturæ eodem modo loquuntur. Nam Augustin. lib. 1. de nupti. & concup. cap. 25. ait: peccatum quidem in baptismo remitti, non vt nõ sit, sed vt in peccatum non imputetur, & in Psalm. 31. legitur, Beatus vir, cui non imputauit Dominus peccatum. Ad hæc, Augustinus similiter docet peccatum origi-

nis nõ omninò tolli, nec aboleri, ita vt nunquam finis absque peccato. Nunquam enim Augustinus ait, in hac vita illud præceptum implemus, Non concupisces, sed ex parte nunc in hoc sæculo, & post in futuro perfectè exequemur. Istiusmodi errores Concilium Tridentinum sessione sexta de peccato originis tali decreto damnauit: Si quis per gratiam, que in Baptismo conferitur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit non tolli id, quod veram, & propriam rationem peccati habet, sed illud dicit tantummodo radi, aut nõ imputari, anathema sit. Hæc concilium: & August. lib. 1. de nupt. & concup. cap. 25. non dixit; peccatum remitti, non vt non sit; sed vt non imputetur ad peccatum: Sed solum ait, concupiscentiam remitti in baptismo, non vt non sit, sed vt non imputetur ad peccatum. Ac licet scripturæ aliquando dicant, non imputari peccatum; frequenter tamen etiam aiunt, tolli, deleri, remitti, seu dimitti. Paulus præterea 1. Cor. 6. Renatos in Christo appellat mundatos, sanctificatos, ablutos, illuminatos, dilectos, & caros Deo. Nec non Augustinus perspicuis verbis contra Iulianũ lib. 6. ca. 7. docet peccatum originis omninò tolli, & deleri; ergò non raditur. Sic enim ibi dicit; Percipitur in baptismo Christiano perfecta nonitas, & perfectio sanitas ab eis malis omnibus, quibus eramus rei, non autem ab eis, cum quibus confingendum est, ne finis rei. Hæc ille: & quòd in lib. de perfecti. iustitia, responsione 11. docet, nõquam nos esse abiq; peccato, quia nunquã in hac vita seruamus, & implemus duo illa præcepta legis, diliges Deum ex toto corde tuo, &c. Non concupisces, intelligit, nõ quòd per gratiam Dei peccatum non perfectè remittatur, sed quòd semper manemus in malis, cum quibus est confingendum, nempe concupiscentijs.

Tertius est error Calvinistarum, asserentium per Baptismum in paruulis nõ tolli, quoniam ab eo mundantur hoc ipso solum, quòd à pijs, & fidelibus parentibus progredientur, aut ex hoc, quòd sint singulari Dei beneficio ad caeleste regnum prædestinati; & proindè eorum baptismum non esse remedium ad peccatum originis delendum; conferri tamen ob id, quòd sit Christi Domini præceptum, vt paruulis quoq; ministraretur. Purant enim isti filios parentum fidelium iam indè à mundo condito, à peccato originis mundari solum ex hoc, quòd Deus eos peccatores non habet, quia ex fidelibus parentibus oriuntur. Quod probare contendunt ex capite 17. Geneleos, vbi fœdus percussit Deus cum Abrahamo dicens: Ero Deus tuus, & seminis tui post te. Deindè ex Paulo 1. Corinth. 7. vbi inquit: Sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem; alioquin filij vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt. Postremò, quia nemo dat, quòd non habet: sed parentes fideles sunt à peccato originis mundati; ergò illud non transmittunt in filios. Contra istos decernit Tridentina Synodus; Si quis negat paruulos baptizandos, etiamsi fuerint à parentibus fidelibus orti, anathema sit. Eosdem illud manifestè conuincit, & iugulat: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

Ad obiectiones verò Calvinianas respondeo. Ad primam quidem, quæ sumpta est ex Geneleos 17 capite; Ero Deus tuus, & quæ sequuntur, sententiã in eo loco scripturæ esse: Faciam, vt te mortuo posterit tui me colant tanquam verum Deum, & eos

Matth. 28

Ioan. 3.

ego protegam singulari meæ providentiæ beneficio. Ad illud Pauli : Sanctificatus est vir infidelis per mulierem fidelem, & reliq. Dicimus, ijs verbis docere Apostolum non esse matrimonium dissolutum, eo quod vno coniuge ad Christi fidem, & religionem conuerso, alter in sua impietate persisteret absque vlla in Christum Dominum iniuria; non enim vinculum coniugale ante cõtractum dispar religionis cultus dirimebat: hoc est vno ex coniugibus ad Christi fidem venienti, non dissoluebatur coniugium, si coniux infidelis, & impius volebat absque omni in Christum iniuria, cum pio, & fidei coniuge viuere. c. *gaudemus de diuor.* & Theologi cum Magistro. 4. d. 39. nec est alia profectõ Pauli mens, atque sententia eo in loco. Tunc enim apud quosdam Corinthios erat scrupulus, existimãtes matrimonij vinculum solui religionis diuersitate, vno videlicet coniugum ad Christum conuerso, & altero infideli manente. Quorum errorem corrigens Apostolus scribit non dirimi tale coniugium; ac idẽ subdit hæc verba: *Sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem, quasi diceret; Ad vsum, habitationẽ, & congressum coniugalem: quia vxoris infidelitas vinculum matrimonij non tollit. addiditque, Alioqui filij vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt, vult dicere, Verẽ sancti sunt, ex legitimo matrimonio nati, nõ autem immundi, quasi non legitime suscepti. Hic est germanus, & verus Pauli sensus, quem habent Chrysostrõmus, Theodoretus, Theophylactus, Oecumenius, Anselmus, Ambrosius, S. Thomas, & ex antecedentibus, & consequentibus facile eruitur. Licet non ignorem ea verba Apostoli in alium sensum accipi à Teutullia. lib. 2. ad vxorem. Hieron. lib. 2. contra Iovinianum. & epist. 153. Augustin. lib. 2. de peccato. meriti. & remissionibus. cap. 26.*

Quartus error est quorundam arbitrantium, paruulos sine baptisinate decedentes, post generale iudicium singulari Dei beneficio esse à peccato mundandos, & in cælestem patriam recipiendos. Quem errorem manifeste arguit illud Christi Domini ad Nicodemum: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.*

Porro inter Catholicos sunt aliquot sententiæ, aut omninõ falsæ, aut minus saltem probabiles.

Prima est Caiet. 3. p. q. 68. art. 2. asserentis paruulis natis, quibus Baptisma conferri non potest, sufficere, vt salui sint, si signo Crucis, & inuocatione Trinitatis muniantur: quam sententiã Sotus in 4. d. 5. q. 5. art. 2. merito conuellit. Nam eiusmodi paruuli, aut certo, & definitẽ salutem æternam consequentur, aut solum ex pietate, & liberalitate Dei. Primum dici nõ potest, quia pugnat cum eo, quod Christus ait: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto.* Secundum quoque dici nequit: quia de Dei pietate, & liberalitate nihil certi diuinare possumus in ijs, quæ sunt ad vitam sempiternam necessaria, nisi innitatur scripturis, traditione, vel decretis Ecclesiæ, aut Patrum testimonijs, aut saltem certa, & firma ratione.

Secunda sententia est eiusdem Caietani affirmantis idem de infantibus, qui in vtero matrum concludi, si vita periclitentur; salui, inquit, erunt si nomine Trinitatis inuocato, & signo Crucis muniti deesse-

rint. Quam etiam sententiã, vt temerariã refellit Sorus loco citato, eam tamen aliquos habuisse, testatur Richard. 4. d. 1. a. 5. q. 3.

Tertia est sententiã Magist. in 4. dist. 1. vbi inquit: *olim in Circumcisione delebatur peccatum originis; sed gratia adoptionis minime conferrebat.* Quæ sententia communi Scholasticorum consensu refutatur, & merito, quia priuatio non tollitur, nisi per formam contrariã. Magistrum sequuta est glossa in e. *quod autem, de conse. d. 4.*

Quarta sententia est asserentium: In Circumcisione, nec gratiam conferri, nec peccatum originis deleri: quia Circumcisio erat tantummodo signum externum, quo Iudæi à gentibus distinguebantur. Quod probare se putant ex Paulo, qui eam appellat signaculum fidei, & iustitiæ acceptæ: tum etiam ex Patribus, qui videntur innuere, eam esse diuinitus institutam ad populum Dei distinguendum à Gentibus. Sed enim hæc opinio nequaquam est recipienda: pugnat enim cum tota Theologorũ schola, & cum Augustino, Gregorio, & Beda, qui planis, ac perspicuis verbis tradiderunt, Circumcisione olim à peccato mundatos paruulos. Magist. & Theologi 4. d. 1. August. lib. 2. de nupt. cap. 11. ex quo insinuata est Circumcisio in populo Dei, quæ erat tunc signaculum iustitiæ fidei, ad significationem purgationis valebat paruulis originis veteris que peccati, sicut & baptisimus ex illo valere cepit ad inuocacionem hominis, ex quo insinuatus est. & Greg. lib. 4. mor. ca. 2. & habetur de conse. d. 4. c. quod autem. *quod autem apud nos valeat aqua baptisimatis, hoc egit apud veteres, vel pro paruulis sola fides, vel pro maioribus virtus sacrificij, vel pro ijs, qui de Abrahæ stirpe prodierunt, mysterium Circumcisionis.* Beda in Luc. 2. idem saluiferæ curationis auxilium Circumcisio in lege contra originis peccati vniuersum agebat, quod baptisimus agere reuelare gratiæ tempore consuevit, excepto, quod cælestis regni ianuam mundum iurare poterant Circumcisi ante Euãgelicam legem. Nec non & Innocentius Tertius in c. *Maiores de Baptismo,* & eius effectus, culpa, inquit, originis per Circumcisionem mysticum delebatur: quasi dicat; Tollebatur per Circumcisionem, tanquam per mysticum rerum futurarum signũ. Et quamuis inter Theologos duæ sint sententiæ; vna, quæ affirmat Circumcisionem vim habuisse ex institutione diuina tollendi peccatum: altera quæ tribuit eam vim fidei in Christum venturũ, quam explicite, vel implicite profitebantur ijs, qui Circumcidebantur in adultæ tate, vel ijs, qui paruulos Circumcidebant: omnes tamen conueniunt in eo, vt dicant fuisse saltem signũ diuinitus institutũ, quo ministri Circumcisionis, siquẽ Christi venturi profitebantur expressẽ, vel tacitẽ, qua fide, & Christi meritis graua cum Circumcisi suscipiebãt, & à peccato originis purgabãtur.

Quinta est sententia aliorum quorundam dicentium, ante tempora scripturæ legis nullum fuisse à Deo institutum remedium, quo peccatum originis paruulis remitteretur, & eos toto eotempore fuisse omni remedio ad id peccati delendum planè destitutos. Quæ similiter opinio nullo modo mihi videtur probabilis; primò, quoniam aduerfatur Aug. lib. 5. contra Iulian. c. 9. vbi ait. *Nec idẽ tam credendum est, & ante datam Circumcisionem sanctorum Dei, quando quidem eis inerat mediatoris fides in carne veniunt, nullo Sacramento eius opulatos fuisse paruulos sanctorum, quoniam quid illud ejet, aliqua necessaria causa scriptura*

latere voluerit: nam & sacrificia eorum legimus, quibus
 utique sanguis ille figurabatur, qui solus tollit peccata mun-
 di. Apertius etiam legis tam tempore nascentibus parvulis
 offerbantur sacrificia pro peccatis. Hæc Augustinus. S.
 Thom. p. 3. q. 70. ar. 4. ad 2. ait, probabile est, quod paren-
 tes fileles pro parvulis natis, & maxime in periculo existen-
 tibus aliquas preces Deo funderent, vel aliquam benedictio-
 nem eis adhiberent, quod erat quoddam signaculum fidei,
 sicut adulti pro seipsis preces, & sacrificia offerebant: sic il-
 le. Secundo, quia cum omnium Theologorum
 sententia apertè pugnat. Terriò etiam, quia nul-
 la auctoritate, aut ratione comprobatur: & cer-
 tè verisimile nõ est, tanto tempore, diuinam pro-
 uidentiam tam humanæ salutis amantem, par-
 vulis subsidium ad vitam æternam necessarium
 denegasse. Erat igitur Sacramentum, quo parui-
 li à peccato originis mundabantur: sed quodnam
 fuerit, & an vnum certum, & definitum fuerit,
 ignoramus, vt dixit Augustinus. Obijcies, nihil
 constare de remedio ad peccatum originis delé-
 dum, ante legem Circumcisionis. Item, toto eo
 tempore homines lege tantummodo naturali re-
 gebantur, & gubernabantur, ergò nullum erat
 Sacramentum externum, hoc enim non potest,
 nisi lege diuina constitui. Respondeo, id tempo-
 ris quidem non legimus fuisse ex lege diuina ali-
 quod certum, & definitum signum externum; sed
 fuit, & Deus pro sua benignitate, quibus voluit,
 gratis, & liberaliter parètibz patefecit, signum
 fidei, & religionis Sacramentum, quo infantes
 munirent, vt eos à peccato originis mundarent.
 At oppones, indè cõcludi, post Christum natum,
 aditum in cælum difficiliorem esse redditum, &
 deterioris cõditionis nunc pueros esse: Siquidem
 ante Circumcisionem institutam, salui esse pote-
 rant his illisq; symbolis adhibitis, cum tamen
 nunc non nisi baptisinate suscepro possint. Respõ-
 deo, non esse viam salutis factam difficiliorem
 parvulis, quia tunc erat etiam certa lex diuinitus
 lata, de remedio salutis parvulorum, sed nõ scri-
 pto, at per traditionem à Majoribus accepta, &
 quibus volebat Deus, eam viam, & rationem delé-
 di peccati patefaciebat: erat igitur medium
 salutis, quod è traditione Maiorum, non è certa
 scripta lege hominibus innotuit. At verò nunc
 instituta est lex certa, & in terrarũ orbe promul-
 gata; quod verò non omnes eam norint, id ex ac-
 cidenti est: præsertim cum Deus possit etiam in-
 teriùs, quibus ipse voluerit, inspirare, & patefa-
 cere baptisimum esse necessarium ad salutem. Pa-
 ri ratione post legem Circumcisionis latam, re-
 medium cõtra peccatum originis in feminis par-
 vulis, & in masculis infantibus ante octauum di-
 em, certum & definitum ex scripta lege, nullum
 erat: parvuli enim ante octauum diem circunci-
 di non poterant; quare siue mares, siue foemine
 salui fiebant eo symbolo fidei, & iustitiæ, de quo
 parentes, vel traditione Maiorum, vel Dei instin-
 ctu, & afflatu facti erant certiores.

Sexta opinio est aliquorum purantium, tem-
 pore ante circumcisonem institutam, parvulos
 à peccato originis mundari solitos ex eo solum,
 quod piorum parentum filij essent, & ex pijs pa-
 rentibus nascerentur: hoc enim erat fide paren-
 tum saluos fieri. Communi tamen doctrinæ
 Scholasticorum repugnat, qui docent fide pa-

rentum parvulos saluari, quatenus ea fides ali-
 quo actu externo referebatur, & dirigebatur in
 parvulos.

Septima sententiã fuit aliquorum, qui docue-
 runt, ante Circumcisionis legem infantes à pecca-
 to originis purgari sola interiori parentum fide,
 nullo signo exteriori adhibito, quod probat; quia
 Gregorius libr. 4. mora. capit. 2. apertè scripsit, tunc
 temporis adultos Sacramentis, vel sacrificijs à
 peccato mundari, parvulos verò sola parentum
 fide, sic Sot. 4. dist. 2. quest. 1. artic. 4. S. Thom. 4. dist. 1.
 quest. 2. art. 3. ad 2. Richard. 4. dist. 1. art. 5. quest. 3. Ma-
 gist. 4. dist. 1. At communior est inter Theologos
 Scholasticos opinio, non sola fide interiori pa-
 rentum parvulos à peccato liberatos fuisse; sed
 aliquo etiam Symbolo externo accedente, quo
 parètes suam fidem profitebantur exterius. Cum
 autem Gregorius ait, sola fide, minimè excludit
 symbolum exteriori; sed quod de adultis antea
 dixerat, nimirum sacramenta, & sacrificia. Si-
 gnum enim, quod exterius assumebatur, non qua-
 tenus sacramentum virtute sua; sed quatenus fi-
 dei symbolũ & signum erat, peccatum originale
 delebat. Sic Alexand. part. 4. q. 2. m. 5. art. 1. Scot. 4. d.
 1. q. 7. Dur. 4. d. 1. q. 8. Palud. 4. d. 1. q. 5. art. 5. Gab. 4. d. 1.
 q. 2. ar. 3. Mai. 4. d. 1. q. 4. f. contra. 1. cons. l. ystone.

Octaua sententia est aliorũ aientium, parvulis
 per baptisimum, gratiam, & virtutes minimè in-
 fundi; tolli tamen peccatum originis; aut enim
 isti, virtutes esse habitus ad operandum infusos,
 & idèò infantibus non conferri, cum adhuc per
 ætatem operari nequeant; concedi tamen gratiã,
 per quam, à peccato originis mundentur. Quæ
 sententia, vt dubia, inter Theologos relicta est in
 Concilio Lateranensi sub Innocentio tertio, vt
 constat ex ca. Maiores, de baptisimo, & eius effectu. Postea
 verò in Concilio Viennensi sub Clemente Quin-
 to, vt habetur in Clementina Fidei Catholice, de summa
 Trinitate, & Fide Catholica, tanquam probabilior, &
 dictis Sanctorum magis consentanea recepta est
 opinio, quæ affirmat, parvulis in Baptisinate in-
 fundi gratiam, & virtutes. Tandem in Concilio
 Tridentino sess. 6. can. 10. decretum esse, multi do-
 cent gratiam, & virtutes infundi. Si quis, inquit,
 dixerit hominem iustificari per solam imputationem iusti-
 tiæ, vel per solam peccatorum remissionem exclusã gratiã,
 & charitate, quæ in cordibus eorum per Spiritum sanctum
 infundatur, & quæ illis inhereat, anathema sit. Sed par-
 vulis non infunditur charitatis actus, ergò habi-
 tus qui est virtus ad agendum: quam virtutem,
 non puto, eos Theologos (de quibus fit mentio
 in Concilio Lateranensi, & Viennensi) infundi
 negasse, quia fatebantur gratiam conferri. Exi-
 stimabant autem gratiam, & charitatem esse eun-
 dem habitum. Solum igitur distinebantur infun-
 di virtutes morales, & Fidem, & Spem, de quibus
 in parvulis, nihil Concilium Tridentinum defi-
 niuit, quamuis vt testatur S. Thom. part. 3. quest. 69.
 ar. 6. falsum omnino sit, parvulos per baptisimum
 non consequi gratiam, & virtutes. Sic quidam
 philosophantur. Sed meo iudicio hoc post Con-
 cil. Trident. teneri non potest, quia leis. 6. cap. 7.
 ait. Vnde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum,
 hæc omnia simul infusa accipiuntur per Iesum Christum,
 cui inseritur, fides, spes, & Charitatem. Vera tandem
 sententiã hæc est, per Baptisimã, parvulis gratiam,

& charitatem, fidem, & spem infundi, & per gratiam, & charitatem proximè eos à peccato originis mundari. Potest etiam peccatum originis in adultis vnà cum lethali deleri, vel per Baptismum, vel interdum etiam per cordis poenitentiam, vel per martyrium, aut verum, & feruentem charitatis actum cum voto explicito, vel implicito baptismaris, vt colligitur ex S. Thom. *part. 3. quest. 69. art. 4. ad 2.*

Secundò quæritur, An potestate Dei absoluta possit peccatum originis tolli sine gratia, & quocunque alio dono infuso, quod nobis inhæreat? De hac cõtrouersia, quoniam seprimo libro tractabo idem in præsentia nihil dicam, ne idem bis disputem.

Tertiò quæritur, Quomodo Beatissima Virgo fuerit à peccato originis seruata, ne vnquam caderet? In hac quæstione illud minimè explicare conabor, fuerit ne illa absque originis labe concepta, cum hæc res ad præsentem locum minùs facere videatur: Sed hoc vno posito, eam fuisse citra peccatum originale conceptam, modum, & rationem inquiram, qua id factum sit: nam quæstionem mouet, quòd repugnantia quædam appareat in eo, quod fuerit sine huiusmodi peccato concepta: hæc nempè: Nam primo temporis momento, quo est concepta, erat filia Adæ communi generatione propagata: ita vt priùs naturæ ordine fuerit Adæ filia, nimirum natura ab Adamo suscepta, ergò eo temporis puncto peccatum contraxit, quoniam eo temporis articulo erat per naturam Adæ filia, & ex natura gratiam vtique non habebat, ergò erat gratia priuata, ac proinde cum peccato concepta. Quidam eam seruata esse à peccato quominus illud contraheret, contendunt in hunc modum: Animam eius aetquam infunderetur in corpus, fuisse à Deo creatam vnà cum gratia, & sanctitate: quod fundamentum certè nequit omnino consistere. Quippè cuiuslibet hominis anima, eodem temporis puncto quo creatur, in corpus infunditur; nec enim prius creatur, quàm infundatur. Secundò, alij volunt esse seruata B. Virginem hoc modo: aiunt enim carnem eius mundatam fuisse ab omni peccati originalis labe, ac macula, antequam in eam infunderetur anima, & proinde animam in eius corpus infusam, nulla carnis contagione pollutam fuisse. Tertiò, alij dicunt carnem eius in parentibus suis fuisse purgatam ab omni peccati corruptione, priusquam in matris utero conciperetur. Sed horum fundamentum innititur illi sententiæ, quæ ponit morbidam qualitatem tum in carne, tum in anima, ex peccato Adæ deriuatam in posteros, quam ex communi Theologorù consensu iam supra reieci. Quartò opinantur alij, sic eam fuisse absque peccato conceptam, quia, quando peccauit Adamus, & in illo pariter nos omnes, Deus singulari beneficio prouidit, ne Beatissima Virgo in illo peccaret. Sed nec fundamentum hoc satis firmum, & solidum est, quia in Adamo non peccauimus actu, & voluntate propria, cum nati nondum essemus; sed voluntate capitis, & originis, in quo capite omnes posteri cõtinebantur. Deinde, quia in eo suscepimus quidem peccatum; sed tanquam in semine, causa, &

origine: postea verò cum concipimur communi generatione ab Adamo procreati, singuli proprium peccatum contrahimus: ac proinde tunc cum quis communi lege concipitur, aut diuino munere & beneficio seruatur, ne in peccatum incurrat, aut secus, non antea. Catharinus, & quidam alij senserunt Sanctiss. Virg. in Adamo non peccasse, quia tunc, quum ille peccauit, ea est ab eo peccato singulari Dei munere seruata, ne caderet. Quam sententiam, quatenus docet Virginem in Adamo non peccasse, alij vt temerariam rejiciunt, nam si minimè in Adamo peccauit, non indiguit redemptione facta per Christum, quod cum scripturis non conuenit: nam teste Paulo, *scilicet in Adam omnes mortuuntur; ita omnes in Christo uiuantur*: Item, Christus pro omnibus mortuus est, ergò omnes mortui erant in Adamo. Deinde, sacra Virgo ex Adamo poenam mortis corporalis suscepit, ac traxit; ergò in eo etiam peccauit: nam si ab eo poenam peccati traxit, consequitur, vt in eo peccauerit, cum mors Adæ peccatum, vt causam, & originem consequatur. Dicere fortassis Catharinus uoluit, in Adamo Deiparam non peccasse, quia tunc singulari Christi venturi merito seruata est, ne cum Adamo cadente decideret aliqui casura, cum esset ex eo communi lege propaganda: nam Deus cum primum hominem procreauit, ea lege, & pacto, teste Catharino, cum iusticia, & gratia condidit, vt si peccasset, eam sibi ac posteris amitteret, alioqui sibi, & posteris retinisset: tunc ab ea lege, quod ad peccatum spectat, Sanctissimam Virginem excepit, ne in Adamo peccante peccaret: & quamuis in eo non peccauerit, quia tamen erat aliqui peccatura, nisi seruaretur diuinitus, & ab ea lege eximeretur; idè est verè redempta per Christum, cuius meritis est diuinitus ab ea lege excepta, & seruata à casu, & ruina peccati: & pro ea mortuus est Christus, vt seruaretur, ne caderet: & quia erat aliqui cum Adamo ruitura, idè corporis mortem ab eo traxit, quoniam est quidem à peccato, diuino beneficio seruata, sed non ab omni peccati poena. Nihil video, quod nos id asserere, & cum Catharino sentire cogat. Caietanus Apostoli uerba; *Omnes in Adam peccauerunt*, sic intelligit, non quòd omnes ab eo peccatum traxerint, sed quòd necessitatem incurrendi in peccatum susceperint: ac proinde ex Apostolo non habemus Deiparam ex Adamo peccatum traxisse, sed necessitatem trahendi peccatum. Alij quoque hanc Caietani sententiam, vt temerariam confutant: nam alioqui certa fide non crederetur hunc, aut alium ex Adamo peccatum traxisse, si tantum Apostolus significare uult omnes ex eo necessitatem contrahendi peccatum suscepisse, non peccatum traxisse. Fortassis uoluit Caietanus asserere, sententiam Apostoli fuisse, omnes ex Adamo peccatum originis trahere, nisi qui singulari Dei priuilegio seruatur: is enim non peccatum, sed necessitatem incidendi in peccatum trahit, hoc autem priuilegium non habet nisi is, cui tale beneficium esse concessum, Patrum auctoritas, vel Ecclesiæ testimonium probauerit. Quare uera sententia est, quam explicat Gabr. 2. d. 30. *quest. 1. artic. 2. conclus. 1.* eam esse seruata à peccato originis, quia in ipso primo tem-

poris momento, quo est concepta, fuit vna cum gratia, & sanctitate: gratia autem simul cum peccato originis esse non potest, nullum igitur temporis punctum intercessit, quo Beatissima Virgo fuerit sine gratia, iustitia, & sanctitate. Obijcies, eo temporis momento erat naturalis filia Adæ, ergo peccato infecta. Respondeo, futura erat proculdubio vna cum peccato, nisi Dei gratia, & sanctitate repletur. Deinde oppones; Prius ordine naturæ, & generationis traxit ex Adamo naturam, & ex naturæ conditione gratiam non habebat, ergo suscepit naturam gratia denudatam. Respondeo, negari non posse, quin natura humana prius ordine generationis existeret, quam gratiam suscipiat, aut habeat; sed in eo temporis momento non habet, nisi quæ ipsi naturaliter conueniunt, & proinde nec gratiam habet ex se, nec peccatum, sed solum naturæ dotes, vires, facultates, & conditiones; alioqui enim gratia esset, aut peccatum ex natura. Cum deinde concluditur, ergo tunc erat B. Virgo gratia priuata; id nego, quia ea ratione natura humana suscepta, licet ex se sine gratia sit, priuata tamen gratia non est; quoniam natura sicut ex se gratiam non habet, ita nec eam ex se habere debet. Et cum obijcitur, Erat filia Adæ, ergo gratia priuata, quam habere deberet. Respondeo, solum inde colligi, ex vi conceptionis fore eam peccatum originis contracturam, nisi seruetur per acceptam à Deo gratiam, & sanctitatem. Et proinde differt Beatissima Virgo ab eo, qui à solo Deo creatur: hic enim homo ex vi, & conditione, qua incipit esse in rerum natura, peccatum contrahere non potest; quod quidem peccatum haud dubie Virgo suscepisset, nisi gratia præueniens obtulisset. Item obijcies, cum Apostolo dicente: *In Adam omnes peccauerunt.* Respondeo, omnes homines ex vi conceptionis peccatum originis contrahere, nisi diuinitus seruentur. Vnde omnes peccauerunt, quia omnes ex eo suscipiunt, & trahunt peccatum, vel saltem ipsa generatione communi contraherent, nisi essent diuina gratia, & charitate donati. Demum oppones, Quoniam igitur modo Beatissima Virgo fuit redempta per Christum, si expers, & immunis peccati originis fuit? Respondeo illam indignissime redemptione, quia contractura omnino erat hoc peccatum; at fuisse liberaliter redemptam eximio Christi Domini beneficio, quia fuit singulari Dei gratia, & charitate exornata, antequam peccatum originale contraheret. Ac de hac quidem questione hæc dicta sufficiant.

(.)

IOANNIS AZORII LORCITANI, E SOCIETATE IESU, INSTITUTE NVM MORALIVM, LIBER V. DE LEGIBVS ET CONSTITUTIONIBVS.

LEGIBVS ciuitates, & populi gubernantur, actiones humane diriguntur; quibus aut permittuntur, aut puniuntur, aut imperantur, aut vetantur: Et ideo de ipsis disputare nos oportet; cum lex sit certa quadam norma, & regula rerum agendarum, fundamentum libertatis, fons, mens, & consilium æquitatis. Ac primum de lege Humana, postea verò de Naturali, ac Diuina breuiter differemus.

CAPVT PRIMVM.

Vnde Lex dicatur, & quid sit.

NIMADVERTENDVM est in Iure Canonico extare Titulum de Constitutionibus, qui est secundus ordine in Decretalibus, & in Sexto: & in Digestis libro primo Titulus tertius est de Legibus, & Senatus consultis; & Titulus quartus de Constitutionibus principum; & in Codice lib. 1. Titulus 17. est de Legibus, & Constitutionibus. Theologi in Tertio distinctione 37. pauca quadam de Legibus traherunt, de quibus tamen S. Thomas vberius, & fufius disputauit. 1. 2. a. quæst. 90. vsque ad 108.

Primo queritur, Vnde sit dicta Lex? Respondeo dictam esse latine iuxta quorundam sententiam à legendo, hoc est, deligendo: nam verbum legendi significat etiam teste Varrone deligere; eo quod lex sit certa norma, & regula deligendi rectum: vel quod sit multorum consultatione, & cõsensione delecta: Vel quod ex multis, quæ possent constitui, vna lex sit ad id, quod factio opus est, delecta. Nam, vt ait Cicero, *lex est recti præceptio, prauique depulsio: eo quod recta deligat, contrariaque rejiciat.* Vt alij volunt, lex dicta est à legendo, eo quod sit scripto tradita, vt nota sit omnibus, & ab omnibus obseruata. Leges enim tabulis incisæ parieti affigebantur, vt à populo legerentur. Secundum alios, lex dicta est à ligando, eo quod is, qui legem fert, subiectos ita obstringat, vt agere cogat iuxta id, quod sua lege constituit: nam lege condita populi tenentur. Græcè lex dicitur νόμος, dicitur τὸν πειραίν, quod est, tribuere, vt inquit

Var. lib. 5. de ling. lat.

Cic. libr. 2. de natura Deorum. 1. 1. lib. 5. Et hym. ca. 3. Cnc. lex. dist. 1.

Cic. libr. 1. de legib.

Cicero,